

ték, mely az összes horvát területek egyesítését tartalmazza, az *önrendelkezési jog* alapján. Indokolták kérelmüket a helyzet veszélyes s a megoldás szükségességének sürgős voltával. Egységes önálló, nemzeti államot kívántak a monarchián belül.

A király válaszában kijelentette, hogy a helyzet veszélyes voltát, mint a horvát nép önrendelkezési jogát látja és elismeri, de a magyar alkotmányra tett eskü köti a kezét és a magyar alkotmányos tényezőkkel való előzetes tanácskozás nélkül nem adhat ki ilyen rendeletet. Épen ezért ajánlja, hogy utazzanak azonnal Budapestre, lépjenek érintkezésbe Wekerle miniszterelnökkel és gróf Tisza Istvánnal, akiknek az eddigi elutasító magatartása már azóta kétségtelenül megváltozott az események kényszerítő nyomása alatt.

Október 23-án a küldöttség tényleg visszautazott a magyar fővárosba s azonnal jelentkezett Tisza Istvánnál. Midőn a jogpárt elnöke, dr. Horváth, Tiszát kellően nem ismerve, a horvátok követeléseit előbb hosszasan indokolni óhajtotta, Tisza élénken közbevágot:

„De Uraim! Most nincs idő hosszas megbeszélésekre. Nézzünk egymás szemébe és mondjuk meg egymásnak, ami a szívünkön fekszik. Én magam hosszasan, nehéz belső vívódás után arra a meggyőződésre jutottam, hogy a horvát nemzetnek az önrendelkezési jogát akceptálni kell s minékünk magyaroknak kötelességünk ebben a harcban a horvátokat támogatni.“

Majd midőn arról esett szó, hogy personál-, vagy reálunió alapjára helyezkedjünk, Tisza kijelentette, hogy azt mellékesnek tartja, az a horvátok dolga, csak azt kívánja biztosítani, hogy a létrejövő egyezés meg-alapozott és tartós legyen.

Végül megjegyezte, hogy ő csak mint pártvezér tárgyalta a küldöttséggel, irányadó válaszáért forduljanak a miniszterelnökhöz.

Még aznap este felkeresték Wekerle Sándort, aki azonban még mindig hitt a szerbek loyálisában s csak hosszúságos megbeszélés után sikerült a dolgot odáig juttatni, miszerint megígérte, hogy az egész kérdést alapos tanulmány tárgyává teszi s mielőst a király Debrecenből Gödöllőre visszatér, gróf Tisza István véleményének meghallgatásával előterjesztéssel fog élni.

Az azonban az események rohamosan követték egymást. A debreceni szerencsétlen Gott erhalté és a fiumei lázadás híre megbuktatták Wekerlét s az egyezésből nem lett semmi.

A küldöttség visszautazott Zágrábba s közvetlenül akkor, október 27.-én kitört Horvátországban a forradalom. Egy ember tudta volna a helyzetet megoldani az utolsó napokban: Tisza István, az ő erélye még segíthetett volna a Pribicevics fajtájú árulókkal szemben.

Kitört nálunk is a forradalom s elsöpört mindent utjából, romokba temette nagy Magyarországot s magával rántotta a nagy embert is.

Horvátország pedig az SHS királyság alkotó elemévé vált. A horvátság azonban nem törődött bele sorsába, viseli ugyan a szerb szolgaságot, de csak addig, amíg a terhet bírja. . . . A krízis közel van. A horvát nép Génuban a világ népeivel fordul.

S mi magyarok ne azon vitatkozzunk, hogy ki nek a büne, hogy elveszett az ezeréves itársorságunk, hanem munkálkodjunk azon, hogy a magyar és horvát nemzet jusson olyan széles szellemi és gazdasági kapcsolatba, mint aminő volt a Zrinyiek és Frangepánok korában.

Szász Béla.

ADVENT.

*Eljö az Isten.
Sokan nem hiszik,
Kevesen várják.
Egyszer csak itt lesz s szólítja
Egy-két halálos jóbarátját.*

*És megkeressük
Minden régi szép
Volt szeretőnket
Akkor először csókolunk
Bánatlanul királyi nőket.*

*Akkor először
És utoljára
Elérünk mindent
És akit vakon viselünk
Szemtől szemben látjuk, az Istent.*

CSANÁDY GYÖRGY.

Feljegyzések a Gentí Diákság életéből.

E tudósítás közreadásakor felhívjuk a „művelt nyugat“ jellegével megbüvölt magyar köztudatot, vegyen mielőbb tudomást a magyar diákéletéről, mely mégis csak értékesebb, céltudatosabb, méltóbb, mint a „Nyugat“ trónusa körül lebzselő „kulturnemzeteké“. A tudósításban foglaltak nevetségesen éretlen diáktársadalmi viszonyokat tüntetnek fel, azonban a „Belga-Jugoszláv Barátság Egyesület“ létezésében veszedelmet is jelentenek számunkra, melynek elhárítására egy a társadalom által anyagilag támogatott külföldi magyar diákpropaganda-akció volna sürgősen szükséges.

Szerk.

Gent, 1922. május 1.

Az egyetemi élet, melyet a nagy háboru négy éven át megzavart, ámbár még nem nyerte vissza háboruelőtti élénkségét, mégis figyelemre méltón aktív ismét.

Különösen a diákegyesületekben mutatkozik ez. Van vagy egy tucat fontosabb közülük, melyek az egyetemre beiratkozott ifjuságot csaknem teljes számban egyesítik köreikben. A legrégebb egyesületeknek politikai alapjuk van.

A „Katholikus Diákok Országos Egyesületé“-nek tagjai az összes konzervatív gondolkozású, vallásos ifjak; mellette van a „Vallon*) Katholikus Kör“.

A „Liberális Diákok Szövetségé“-be viszont a kevésbé konzervatívok és a szabadgondolkodók lépnek be. Létezik egy „Vallon Katholikus Egylet“ is.

A „Liberális Kör“ csoportosítja azokat a diákokat, akik többé-kevésbé párthivei a flandriai követeléseknek.

Ezekon kívül még néhányat kell felemlíteni a területi célok kedvéért, amik bizony még eléggé zavarosak.

*) Belgium nyelvi szempontból két nagy területre különül: Flandra (Vlaanderen) és Vallona (Wallonie).

A flandriai flamand nyelv a germán nyelvekhez, míg a vallon nyelv a latin nyelvekhez tartozik.